

EXPLICACIÓ DEL TÍTOL DE BASÍLICA (I)

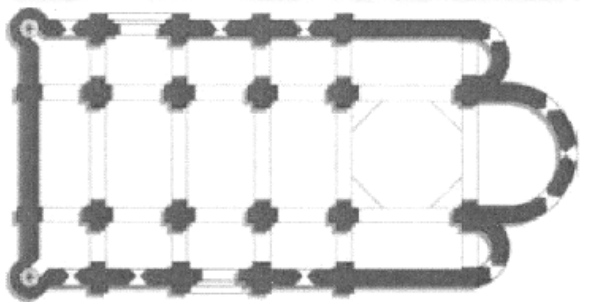
I. BASÍLICA: HISTÒRIA I SIGNIFICAT

LA BASÍLICA ROMANA

El terme basílica en prové d'un altre de llatí que deriva a la seva volta de grec (*basiliké*), una abreviatura, en realitat d'una expressió completa, que vol dir «casa reial».

En l'antiguitat clàssica, basílica significava un edifici públic, que tant a Grècia com a Roma solia destinar-se a a tribunals de justícia o a altres activitats relacionades amb la llei, el comerç i la política o la via ciutadana. Ocupaven un lloc central en les ciutats i tenien notables proporcions, que solien seguir sempre un mateix esquema arquitectònic, i que eren adornades des del put de vista artístic.

LA BASÍLICA CRISTIANA

Els cristians, quan van poder practicar públicament el seu culte (per l'edecte de Milà de 313), van aprofitar la forma basilical i, en molts casos, els mateixos edificis basilicals pagans, per construir les seves esglésies o per transformar-los en temples de la nova religió. Encara avui aquest és el sentit de la basílica cristiana i que de vegades continuen essent construïdes seguint els patrons arquitectònics de les antigues basíliques. A casa nostra tenim exemples molt antics de basíliques com les visigòtiques de Terrassa i molt més moderns de les esglésies edificades seguint el model de la planta basilical com seria el cas de la basílica de sant Josep Oriol, de la ciutat de Barcelona.

LA BASÍLICA LITÚRGICA

Hi ha doncs basíliques paganes convertides en basíliques cristianes i esglésies que copien el model arquitectònic de les basíliques clàssiques –encara que hagin estat construïdes molt recentment. Quants temples no segueixen a casa nostra aquest esquema basilical, quan foren

edificades després de la guerra civil! Recordem a tall d'exemple la de la Bona Nova, igualment de Barcelona, o les de Sant Joan de Vilassar de Mar i Sant Genís de Vilassar de Dalt.

Però independentment del seu traçat arquitectònic hi ha encara unes esglésies que poden titular-se «basíliques». Proclamar alguna d'aquestes esglésies coma tals és una prerrogativa del Papa. Per tant, *en sentit litúrgic*, són basíliques totes aquelles esglésies que, per la seva importància, per circumstàncies històriques, o per aspectes de cert relleu en el camp pastoral i litúrgic obtinguin aquest privilegi del Sant Pare.

Les basíliques litúrgiques es divideixen entre *basíliques majors* i *basíliques menors*.

BASÍLIQUES MAJORS

Són solament *quatre* d'entre les diverses basíliques de la ciutat de Roma. Heus ací els seus noms:

- Basílica de Sant Joan de Laterà, és la catedral del Papa como bisbe de Roma
- Basílica de Sant Pere del Vaticà,
- Basílica de Santa Maria la Major,
- Basílica de San Pau Extramurs.

A l'altar major de les quatre basíliques majors sols hi pot celebrar el Papa (tenen doncs «altar papal»). Aquestes basíliques junt amb la menor de Sant Llorenç Extramurs (que no té «porta santa») són també anomenades «basíliques patriarcals».

Una altra basílica romana, actualment «menor», que havia estat tanmateix «basílica major», la de Sant Sebastià de les Catacumbes (ad Catacumbas), n'és titular actualment el nostre cardenal-arquebisbe, doctor Martínez Sistach.

BASÍLIQUES MENORS

Entre les esglésies catedrals, parroquials o de santuaris, de fora de Roma, hi ha aquelles que per mor del seu valor monumental o per la seva vida litúrgica i pastoral, el Sant Pare pot adornar amb el títol de basílica vinculant-les amb un especial significat amb l'Església romana i el Pontífex Romà (*Decret de la Congregació del Culte Diví del 9 de novembre de 1989*).

OBTENCIÓ DEL TÍTOL

Per obtenir el títol basilical, un temple ha de reunir altres condicions:

Ser una església consagrada i que tingui una peculiar cura en la celebració de l'Eucaristia i de la Penitència, i dels altres sacraments, segons les normes litúrgiques, i comptant amb l'activa participació dels fidels

Un nombre suficient de clergues per atendre el culte diví i el confessorari

Un nombre suficient de ministres de l'altar i una schola cantorum, per fomentar la participació dels fidels, així com la música i el cant.

GRÀCIES PONTIFÍCIES

S'obté indulgència plenària si es visita el temple basilical en ocasions especials i es compleixen les condicions habituals (Confessió i Comunió, professió de fe i pregària pel Sant Pare):

- El dia de l'aniversari de la Dedicació de la mateixa basílica,
- El dia de la titular principal ,

- Sant Pere i sant Pau, 29 de juny,
- El dia de l'aniversari de la concessió del títol basilical,
- Un dia elegit pel Bisbe diocesà,
- El dia elegit un cop a l'any per cada un dels fidels.

DEURES D'UNA BASÍLICA

- Un particular estudi i divulgació dels documents dels Pontífexs Romans i de la Santa Seu, de manera especial aquells que es refereixin a la Litúrgia, a fi que contribueixin a la formació i a la participació dels fidels en la vida litúrgica.

- Gran cura en la preparació i celebració dels temps d'Advent, Nadal, Quaresma i Pasqua. Que s'observi el següent:

- Convocar durant la Quaresma «estacions quaresmals» segons la manera com es fa a Roma. (*Cerimoniale Episcoporum*, nn. 260-262).
- Predicacions quaresmals extraordinàries.
- Celebrar amb els fidels la Litúrgia de les Hores, particularment els Laudes i les Vespres.

- Educar el poble cristià en la participació del cant litúrgic (*Musicam Sacram*, 5 de març de 1967) i també en el cant gregorià i en el coneixement de les principals parts de la Missa en llengua llatina (*Missale Romanum*, Institutio generalis, n. 19, 1ª ed.).

- Obligació de celebrar aquelles festes que palesen l'especial vincle de la basílica menor amb la catedral romana de Pere:

- La Catedral de l'Apòstol sant Pere (22 de febrer),
- Sant Pere i sant Pau (29 de juny),
- Aniversari de l'elecció o de l'inici del pontificat de Summe Pontífex.

NOMBRE DE BASÍLIQUES MENORS

En tot el món hi ha ca. 1.500 basíliques.

A Espanya, ca. 100.

A Barcelona, 7 i ara 8 amb la Basílica de la Concepció.

DR. RAMON CORTS I BLAY, rector